

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

208873

การตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลให้กับของ
ผู้ป่วยมะเร็งโรงพยาบาลขอนแก่น

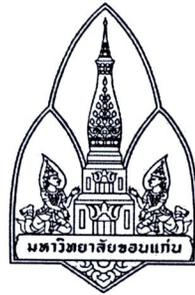
DECISION ON TAKING HOSPITAL FOOD OF CANCER PATIENT
AT KHON KAEN HOSPITAL

นางพูนตรา ประจักษ์ตะเสน

วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลวิชาชีพ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

การตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ของ
ผู้ป่วยมะเร็งโรงพยาบาลขอนแก่น

DECISION ON TAKING HOSPITAL FOOD OF CANCER PATIENT
AT KHON KAEN HOSPITAL

นางนุชตรา ประจันตะเสน

วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2554

**DECISION ON TAKING HOSPITAL FOOD OF CANCER PATIENT
AT KHON KAEN HOSPITAL**

MRS. NUCHSARA PRACHANTASEN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC HEALTH
IN NUTRITION FOR HEALTH
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หลักสูตร

สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาโภชนศาสตร์เพื่อสุขภาพ

ชื่อวิทยานิพนธ์: การตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง
โรงพยาบาลขอนแก่น

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางนุชศรา ประจันตะเสน

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:	ผศ. ดร. สุวลี โลวีร์กรณ์	ประธานกรรมการ
	รศ. อุดมศักดิ์ มหาวีร์วัฒน์	กรรมการ
	ผศ. ดร. ภัทระ แสนไชยสุริยา	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทระ แสนไชยสุริยา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แม่นมาตย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(รองศาสตราจารย์พิชญ์ อุตตะมะเวทิน)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะสาขารณศาสตร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

นุชศรา ประจันตะเสน. 2554. การตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ของผู้ป่วย
มะเร็งโรงพยาบาลขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาทรณสุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโภชนศาสตร์เพื่อสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ. ดร.ภัทระ แสนไชยสุริยา

บทคัดย่อ

208873

การศึกษาการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง
โรงพยาบาลขอนแก่น เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสัดส่วนและปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการตัดสินใจ
เลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ ของผู้ป่วยมะเร็ง โรงพยาบาลขอนแก่น เพื่อนำผลที่ได้
ไปใช้พัฒนาคุณภาพการให้บริการอาหารผู้ป่วยมะเร็งที่มารักษาในโรงพยาบาลขอนแก่น เป็นผลให้
ผู้ป่วยรับประทานอาหารได้มากขึ้น ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย บุคคลากรที่ร่วมให้การรักษามีความพึงพอใจ
ส่งผลให้ผู้ป่วยมีภาวะโภชนาการที่ดี โดยการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา แบบภาคตัดขวาง
(Cross sectional) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือผู้ป่วยมะเร็งที่นอนรักษาที่ตึกเคมีบำบัด
ผู้ใหญ่ อาคาร 12 โรงพยาบาลขอนแก่นทุกรายตามเกณฑ์คัดเข้า และคัดออก ระหว่างเดือน
มกราคมถึงเดือนมีนาคม 2554 วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ สถิติพรรณนา (Descriptive
Statistics) และสถิติอนุมาน(Inferential Statistics) หาคความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ
ปัจจัยเสริม กับการเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง โรงพยาบาล
ขอนแก่น โดยใช้สถิติทดสอบ Chi-square test หรือ Fisher's Exact test และ Logistic Regression
แสดงข้อมูลเป็น Odds ratio และ 95%CI โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ $p \text{ value} < 0.05$

ผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ ของ
ผู้ป่วยมะเร็ง ส่วนใหญ่ผู้ป่วยเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้อาหารเช้าร้อยละ92.1
อาหารมื้อเที่ยงร้อยละ95.2 อาหารมื้อเย็นร้อยละ95.8 ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก
รับประทานอาหารที่โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ ของผู้ป่วยมะเร็งพบว่าผู้ที่มีอาการแผลที่ปากจะไม่
เลือกรับประทานอาหารทั้ง 3 มื้อหรือรับประทานได้น้อยเป็น6.00เท่าของผู้ที่ไม่มีอาการแผลที่ปาก
(95%CI of OR : 1.15 ถึง 31.21 ; $p \text{ value}=0.033$ ผู้ที่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อผลข้างเคียงของการ
บริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้องในระดับต่ำและปานกลาง จะไม่เลือกรับประทานอาหารทั้ง 3 มื้อหรือ
รับประทานได้น้อยเป็น11.81เท่าของผู้ที่มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อผลข้างเคียงของการบริโภคอาหาร
ที่ไม่ถูกต้องในระดับสูง(95%CI of OR : 2.08 ถึง 66.99 ; $p \text{ value}=0.005$) ผู้ที่มีความคิดเห็นต่อ

208873

รูปแบบอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ในระดับต่ำและปานกลาง จะไม่เลือกรับประทานอาหารทั้ง 3 มื้อหรือรับประทานได้น้อยเป็น 37.30 เท่าของผู้ที่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ในระดับสูง(95%CI of OR : 5.93 ถึง 234.43 ; p value<0.001)

Nuchsara prachantasen. 2011. **Decision on Taking Hospital Food of Cancer Patient at Khon Kaen Hospital.** Master of Public Health Thesis in Nutrition for Health, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Pattara Sanchaisuriya

ABSTRACT

208878

This study Decision on Taking Hospital Food of Cancer Patient at Khon Kaen Hospital. was conducted to evaluate the proportion of food intake and the factors which influenced on the decision making for food consumption in patients with cancer of Khon Kaen Hospital. The results of this study should be developed the quality of food service in Khon Kaen Hospital. The study design was cross-sectional descriptive research. Study populations included the patients who suffering from cancer and admitted in Chemo-Therapy unit No. 12 at Khon Kaen Hospital during January to March 2011. The chi-square, Fisher's Exact test and Logistic Regression were used to analyse the relationship between food intake and other related factors.

The results proportion choosing food at the hospital provided of cancer patients. Most Patients choose to dine at the hospital provided. Breakfast 86 %. Lunch 87.8%. Dinner 90.3%. The factors influencing the decision to dine at Khon Kaen Hospital provides of cancer patients found that demonstrated that cancer patients with lips ulcer refused or decreased volume of food consumption approximately 6 times compared with cancer patients who had no lips ulceration. (95% CI of OR : 1.15 to 31.21 ; p value < 0.033) The patients who had lower and un-adequate risk perception also refused and decreased volume 11.81 times compared with the patients who had higher risk perception. (95% CI of OR : 2.08 to 66.99 ; p value 0.005) However, the patients who had lower and un-adequate knowledge about food pattern of Khon Kaen Hospital service refused and decreased volume food intake 37.30 times compared with patients who had higher and good attitude towards food consumption of Khon Kaen Hospital service. (95% CI of OR : 5.93 to 234.43 ; p value <0.001)

งานวิทยานิพนธ์นี้มอบส่วนดีให้บุพการี คณาจารย์และสถาบันการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและคำชี้แนะอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทธะ แสนไชยสุริยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษาและคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ด้วยความเมตตาเอาใจใส่ต่อผู้วิจัยเสมอมาจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวดี โล่วิกรมน์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ มหาวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์เดช สารการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์สุทิน ชนะบุญ วิทยาลัยสาธาณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น นายสฤษดี ผ่องแผ้ว นักโภชนาการชำนาญการพิเศษ ศูนย์อนามัยที่ 6 จังหวัดขอนแก่น ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เบญจา มุกตพันธุ์ และคณาจารย์ ภาควิชาโภชนวิทยา คณะสาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กรุณาให้ความรู้ทางด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณโรงพยาบาลขอนแก่น คณะกรรมการวิจัยโรงพยาบาลขอนแก่น บุคลากรหอผู้ป่วยเคมีบำบัดและผู้ป่วยในหอผู้ป่วยเคมีบำบัดโรงพยาบาลขอนแก่น บุคลากรกลุ่มงานโภชนศาสตร์โรงพยาบาลขอนแก่นทุกท่าน ที่กรุณาอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จได้ด้วยดี

นุชศรา ประจันตะเสน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. คำถามการวิจัย	3
3. วัตถุประสงค์การวิจัย	3
4. ขอบเขตการวิจัย	4
5. ข้อจำกัดของการวิจัย	4
6. นิยามศัพท์เฉพาะ	4
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	7
บทที่ 2 วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
1. รูปแบบการวิจัย	55
2. ประชากร	55
3. กลุ่มตัวอย่าง	55
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
5. ขั้นตอนการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล	61
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	63
1. ผลการวิจัย	63
2. อภิปรายผลการวิจัย	99
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	104
1. สรุปผลการวิจัย	104
2. ข้อเสนอแนะ	107
เอกสารอ้างอิง	109
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก ตารางวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Chi Square or Fisher Exact Test	112
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย	139
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	157
ภาคผนวก ง เอกสารรับรองจริยธรรมทางการวิจัย	159

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยมะเร็ง โรงพยาบาลขอนแก่น	64
ตารางที่ 2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลสภาวะและความรุนแรงของโรคของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยมะเร็ง โรงพยาบาลขอนแก่น	67
ตารางที่ 3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้เกี่ยวกับอาหารผู้ป่วยมะเร็ง โดยภาพรวม	69
ตารางที่ 4	จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบถูกต้องของความรู้เกี่ยวกับอาหารผู้ป่วยมะเร็งรายข้อ	70
ตารางที่ 5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดต่อการบริโภคอาหาร โดยภาพรวม	71
ตารางที่ 6	จำนวน ร้อยละ ทักษะคิดต่อการบริโภคอาหาร รายข้อ	72
ตารางที่ 7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อผลข้างเคียงของการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้อง โดยภาพรวม	73
ตารางที่ 8	จำนวน ร้อยละ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อผลข้างเคียงของการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้อง รายข้อ	74
ตารางที่ 9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การรับรู้ประโยชน์จากการบริโภคอาหารที่ถูกต้องสำหรับผู้ป่วยมะเร็ง โดยภาพรวม	75
ตารางที่ 10	จำนวน ร้อยละ การรับรู้ประโยชน์จากการบริโภคอาหารที่ถูกต้องสำหรับผู้ป่วยมะเร็งรายข้อ	77
ตารางที่ 11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อรูปแบบอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ โดยภาพรวม	80
ตารางที่ 12	จำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นต่อรูปแบบอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้รายข้อ	81
ตารางที่ 13	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว ญาติ เพื่อน โดยภาพรวม	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 14	จำนวน ร้อยละ การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวญาติ เพื่อน รายชื่อ	82
ตารางที่ 15	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การได้รับคำแนะนำจากแพทย์ พยาบาล นักโภชนาการ โภชนากร โดยภาพรวม	84
ตารางที่ 16	จำนวน ร้อยละ การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวญาติ เพื่อน รายชื่อ	85
ตารางที่ 17	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ โดยภาพรวม	86
ตารางที่ 18	จำนวน ร้อยละ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ รายชื่อ	87
ตารางที่ 19	จำนวน ร้อยละ การตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารที่โรงพยาบาลจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง โรงพยาบาลขอนแก่น	89
ตารางที่ 20	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารเช้าที่โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง	91
ตารางที่ 21	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารกลางวันที่โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง	93
ตารางที่ 22	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารเย็นที่โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง	94
ตารางที่ 23	ปัจจัยนำที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารทั้ง 3 มื้อ ที่โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง	96
ตารางที่ 24	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลรูปแบบการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยมะเร็ง โรงพยาบาลขอนแก่น	97
ตารางที่ 25	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลภาวะโภชนาการของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยมะเร็ง โรงพยาบาลขอนแก่น	98
ตารางที่ 26	ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารเช้าที่โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 27	ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารกลางวัน ที่โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง	119
ตารางที่ 28	ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารเย็นที่ โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง	125
ตารางที่ 29	ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารเช้าที่ โรงพยาบาลขอนแก่นจัดให้ของผู้ป่วยมะเร็ง	132